

Győri Ítéltábla
Gf.IV.20.416/2012/5.szám

A Győri Ítéltábla a dr. Varga Andrea ügyvéd által képviselt **I.r. és II.r. felpereseknek** a Darida és Társa Ügyvédi Iroda által képviselt **I.r.**, dr. Kovátsits László ügyvéd által képviselt **III.r., IV.r.** és a dr. Joó Éva ügyvéd által képviselt **V.r. alperesek** ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében a Veszprémi Törvényszék 2012. július 12. napján kelt 1.G.40.005/2011/110. sorszám alatti részítéletével szemben a III.r. alperes által 121. sorszám alatt és az V.r. alperes által 116. sorszám alatt előterjesztett fellebbezések folytán megtartott tárgyalás alapján meghozta a következő

r é s z í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság részítéletét megváltoztatja és a II.r. felperesnek a III.r. alperessel szemben 17.463.306,- (Tizenhétmillió-négyszázhatvanháromezer-háromszázhat) Ft és kamatai megfizetése iránt előterjesztett keresetét elutasítja.

Ez ellen a részítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s :

Az irányadó tényállás szerint a felperesek, illetve a II. és IV.r. alperesek között 2006. november 14-én ellátási szerződés jött létre a II.r. alperes egészségügyi ellátási kötelezettségébe tartozó egészségügyi szolgáltatás biztosítása céljából, a IV.r. alperes alapító okiratának III. pontjában meghatározott feladatok teljes körű ellátására, a IV.r. alperes és az I.r. alperes között hatályban lévő finanszírozási szerződésben foglalt kapacitások erejéig.

A II.r. felperes és az I.r. alperes 2006. december 20-án kötötték meg alapszerződésüket az egészségbiztosítás egészségügyi szolgáltatásaira 2007. január 1-től kezdődő hatállyal, határozatlan időtartamra.

A felperesek, valamint a II. és IV.r.alperesek 2006. november 14-én az ellátási szerződés mellett beruházási és vagyonhasználati szerződést is kötöttek. Megállapodtak abban, hogy amennyiben a szerződés a felek érdekkörén kívül eső bármely okból szűnik meg, úgy a szerződés megszűnését követő 30 napon belül elszámolnak egymással.

A felperesek 2009. novemberében bejelentették a II.r. alperesnek, hogy a szerződést megszüntnek tekintik, a szerződés gazdasági és érdekbeli lehetetlenülésére hivatkoztak. A II.r. felperes 2010. március 22-én az ellátási szerződés megszűnésére hivatkozással kérte a működési engedély visszavonását, az ÁNTSZ a működési engedélyt 2010. április 30-ával vonta vissza. A felek között a szerződés megszűnésével kapcsolatban jog- és elszámolási vita keletkezett.

A II.r. felperes működése vonatkozásában az egészségügyi miniszter az 5301-0/2010-0004JKF számú határozatával 2010. április 30-án katasztrófa helyzetet állapított meg, egyidejűleg elrendelte az egészségügyi ellátásnak - az ÁNTSZ által kötelezett - másik

egészségügyi szolgáltató útján történő biztosítását. Ennek nyomán az ÁNTSZ 2010. május 1. napjától a III.r. alperest kötelezte a gyógyintézet ideiglenes működtetésére. Ugyanekkor a II.r. felperes vonatkozásában a **Város 1**, ... számú, valamint a **Város 2**, ... szám alatti telephelyeken működő intézmény valamennyi ingó- és ingatlanvagyonára biztosítási intézkedésként zárlatot rendelt el és kötelezte a III.r. alperest, hogy az igénybe vett ingó- és ingatlanvagyonról 2010. május 3-ig leltárt készítsen és a leltárt az ÁNTSZ részére nyújtsa be.

Az ÁNTSZ a III.r. alperes részére a telephelyek vonatkozásában működési engedélyt adott, erre figyelemmel az egészségügyi miniszter az 5301-9/2010-0004JKF. számú - 2010. 05. 18-án kelt - határozatával döntött a katasztrófává minősítés visszavonásáról, az ÁNTSZ 2010. május 19-én a zárlatot elrendelő végzését pedig visszavonta. Kötelezte az ideiglenes működtető III.r. alperest, hogy az igénybe vett ingó- és ingatlan vagyontárgyakat a tulajdonosnak (fenntartónak), vagy a tulajdonos (fenntartó) rendelkezése szerint a katasztrófa után a gyógyintézetet működtető egészségügyi szolgáltatónak átadja 2010. május 21-i határidővel.

Az ideiglenes működtető részére átadott ingóvagyon részét képezte 17.463.306,-Ft leltár szerinti értékű készlet. Ennek egy részét a III.r. alperes a zárlat ideje alatt felhasználta, a megmaradt készletet nem adta ki a II.r. felperesnek és az ellenértékét sem fizette meg.

A Fővárosi Törvényszék a 9.K.31.154/2012/6. számú jogerős ítéletével és a 9.K.34.767/2010/16. számú jogerős ítéletével az egészségügyi miniszternek a katasztrófhelyzetet megállapító és a katasztrófává minősítés visszavonásáról rendelkező határozatát hatályon kívül helyezte.

A II.r. felperes egyik kereseti kérelme a III.r. alperesnek 17.463.306,-Ft és 2010. május 1-jétől a kifizetésig járó, a gazdálkodó szervezetek között érvényes törvényes késedelmi kamat megfizetésére kötelezésére irányult. Álláspontja szerint a felperes tulajdonában álló készletek ellenértékét köteles a III.r. alperes megfizetni. A készlet átvételével és felhasználásával, mint ráutaló magatartással a felek között adásvételi szerződés jött létre. Másodlagosan a jogalap nélküli gazdagodás, illetve a kártérítés szabályaira alapította követelését.

A III.r. alperes a kereset elutasítását kérte. Nem vitatta a készletek átvételét, ugyanakkor állította, hogy a II.r. felperes felróható magatartása eredményezte a működési engedély visszavonását és a katasztrófhelyzetet. Hivatkozott arra is, hogy a készletek jelentős részét a működése során jogosan használta fel. Álláspontja szerint a betegellátás érdekében felhasznált eszközöket és készítményeket nem volt köteles a III.r. alperes a felpereseknek átadni, még a zárlatot visszavonó végzés alapján sem. Másrészt az ÁNTSZ végzése szerint a tulajdonos részére lett volna köteles a megmaradt készletet kiadni, a II.r. felperes azonban nem igazolta tulajdonosi mivoltát, hiszen jelentős tartozásai álltak fenn a beszállítókkal szemben a szerződések megszűnésének időpontjában. A készletek vételárát nem fizette meg, azok tulajdonjogát sem szerezhette meg. A készletek hatósági határozat alapján kerültek a III.r. alperes birtokába, ezért a jogalap nélküli gazdagodás sem alkalmazható. A kártérítésre alapított II.r. felperesi követelés pedig azért alaptalan, mert a III.r. alperes jogellenes és felróható magatartást nem tanúsított.

Arra is hivatkozott, hogy mivel a II.r. felperes kereseti kérelmet terjesztett elő a szerződés megszűnésének időpontjában fennálló tartozásai átvállalásának kapcsán jognyilatkozat pótlása iránt, ebből megállapítható, hogy a készletek ki nem fizetett vételárát kétszeresen kívánja érvényesíteni. Másrészt a beruházási és vagyonhasználati szerződés alapján a szerződés bármely módon történő megszűnése esetén a felperesek a szerződés hatálya alatt végzett beruházásokat és eszközöket a II.r. alperesnek, tehát az önkormányzatnak lettek volna kötelesek átadni, emiatt legkésőbb 2010. április 30-át követően a II.r. felperes nem rendelkezhetett a készletek tulajdonjogával, így azok ellenértékét sem követelheti. Hivatkozása szerint a II.r. felperes a készletek forgalmi értékét sem bizonyította. Vitatta továbbá a késedelmi kamat mértékét és a késedelmi kamat esedékességét is.

Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott részítéletében kötelezte a III.r. alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a II.r. felperesnek 17.463.306,-Ft-ot és ennek 2010. május 22-től a kifizetésig járó, a mindenkori késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat + 7 % mértékű kamatát. Ezt meghaladóan a bíróság a II.r. felperes ezen kereseti kérelmét elutasította. A II.r. felperest és a III.r. alperest illető perköltség tárgyában a határozathozatalt mellőzte.

Az elsőfokú bíróság ítélete jogi indokolásában úgy foglalt állást, hogy sem a 158/1999. (XI.19.) Kormányrendelet 5/A §. (1) bekezdés c.) pontja, illetve (5) és (6) bekezdése, sem pedig az ÁNTSZ határozatai alapján nem vonható le olyan következtetés, hogy a katasztrófával érintett intézményeket korábban működtető szolgáltatónak az igénybe vett vagyona az ideiglenes működtetést végző egészségügyi szolgáltató tulajdonába kerülne. A kórház nem vitatottan korábban a II.r. felperes működtette, azaz az ott található ingó- és ingatlan vagyontárgyak az ő birtokában voltak. A III.r. alperesnek önmagában az a magatartása, hogy a készletek egy részét a betegellátás érdekében felhasználta, nem eshet kifogás alá, ez jogszerűen történt. Azt követően azonban, hogy az ÁNTSZ a zárlat visszavonásáról rendelkezett, a III.r. alperes köteles lett volna a betegellátás érdekében felhasznált eszközök és készítmények kivételével az igénybe vett készleteket a korábbi birtokos, azaz a II.r. felperes birtokába adni, a felhasznált készletekkel pedig elszámolni. A kormányrendelet, illetőleg az ÁNTSZ zárlatot visszavonó végzésében írott „tulajdonos” fogalmán a perbeli esetben a II.r. felperes értendő, ő volt az, akinek a birtokából kikerültek a készletek. A Ptk. 188. §. (2) bekezdése értelmében a birtokost mindenkivel szemben, tehát a tulajdonossal szemben is megilleti a birtokvédelem. Az érintett készletek a II.r. felperes birtokában voltak. Jogszerű a III.r. alperessel szembeni fellépése, aki a zárlat visszavonását követően jogalap nélkül birtokolta ezen készleteket. A II.r. felperes a Ptk. 193. §. (1) bekezdése értelmében alapvetően a készletek kiadását követelhetette volna, figyelemmel azonban a III.r. alperes azon előadására, hogy a készletek jelentős részét működése során jogosan felhasználta, a fennmaradó készletek és eszközök pontos értékét pedig nem tudja meghatározni, továbbá a készletek rövid lejáratúak, illetve egyszer használatosak, melyeket egyrészt felhasznált, másrészt a használhatatlan tételeket kénytelen volt selejtezni, a II.r. felperes a készletek ellenértékére tarthat igényt.

A készletek körére és azok ellenértékére a felperes és a III.r. alperes azonos tartalmú táblázatot csatolt, amelyet megerősített az ÁNTSZ részére megküldött, a zárlat

elrendelésekor, majd visszavonásakor felvett leltár, illetve jegyzőkönyv, továbbá a III.r. alperes 2010. évi beszámolójának vonatkozó adata.

Utalt arra a bíróság, hogy a perben a Pp. 386/J §. értelmében a bíróságot nem terhelte kioktatási kötelezettség a bizonyításra szoruló tényekről, a bizonyítási teherről, a bizonyítás sikertelenségének következményeiről és a felek a részítélettel érintett készletek vonatkozásában sem azok mennyisége, sem azok értéke vonatkozásában a csatolt iratokon túlmenően bizonyítási indítványt nem tettek.

A III.r. alperes védekezése kapcsán rámutatott arra, hogy a II.r. felperes által követelt készleteket mint jogalap nélküli birtokos köteles kiadni, illetőleg annak ellenértékét köteles megfizetni. Nincs tehát jelentősége annak, hogy a II.r. felperes a követelt készletek vételárát megfizette-e a szállítók részére, mindemellett a Ptk. 365. §. (1) és 368. §. (1) bekezdés rendelkezéseit egybevetve a tulajdonjog átszállásának nem feltétele a vételár egyidejű megfizetése.

A bíróság a későbbiek során elbírálandó kereseti kérelmek eldöntésénél lesz abban a helyzetben, hogy ügyeljen arra, hogy a felperesek által esetleg ki nem fizetett valamely tétet vételára kétszeresen ne kerüljön a felperesek részére megtérítésre.

Arra is kitért indokolásában, hogy a Pp. 3. §. (2) bekezdés alapján a bíróság a kereseti kérelemhez van kötve, amely nem jelent jogcímhez kötöttséget. A felperes által előadott tényalaptól a bíróság nem tért el, de eltérő jogcímen adott helyt a kereseti kérelmének.

Nem ítélte alaposnak a III.r. alperes által a beruházási és vagyonhasználati szerződés IV.8. pontjával kapcsolatosan kifejtett álláspontot sem. Ezen rendelkezés a szerződés megszűnése esetére elszámolási kötelezettséget ír elő a II.r. felperes részére, azaz a II.r. felperes megfelelő ellenérték fejében lett volna köteles kiadni a készleteket az önkormányzatnak.

A bíróság a késedelmi kamat kezdő időpontját a zárlat visszavonásáról rendelkező végzésben megjelölt határidőben határozta meg. A késedelmi kamat mértékét illetően a gazdálkodó szervezetek közötti szabályokat alkalmazta, utalva arra, hogy a Ptk. 301/A §-a a felek között elbírált jogviszonyt nem vonja ki a 301/A §. (2) bekezdésének hatálya alól.

A III.r. alperes fellebbezésében elsődlegesen az ítélet megváltoztatását és a kereset elutasítását, másodlagosan a részítélet hatályon kívül helyezését kérte. Az elsőfokú eljárás során előadott álláspontját fenntartva hangsúlyozta, hogy a felperes nem bizonyította, hogy a készletek a tulajdonát képezik, holott az irányadó kormányrendelet és az ÁNTSZ határozata is a tulajdonos, illetve ennek hiányában a fenntartó részére történő kiadásról rendelkezett. Téves az elsőfokú bíróság azon álláspontja, hogy az itt meghatározott tulajdonos fogalmán a készletek korábbi birtokosát kellene érteni.

Tévesen hivatkozott a bíróság a Ptk. 188. §. (2) bekezdésére, mely csupán a birtokost megillető birtokvédelmet biztosítja, a perbeli esetben azonban nem birtokvédelmi ügyről van szó.

A Ptk. 193. §. (1) bekezdése alkalmazása során nem értékelte megfelelően a bíróság, hogy a birtoklásra jogosult nem feltétlenül azonos a korábbi birtokossal. A speciális ágazati előírások, a kormányrendelet kifejezetten a tulajdonos részére történő kiadásról rendelkeznek. Az átadott vagyonelemekről készített leltár nem igazolja, hogy a készletek a II.r. felperes tulajdonát képezték, az egyéb becsatolt okiratokkal sem tudott eleget tenni a II.r. felperes a Pp. 164. §. (1) bekezdése szerinti bizonyítási kötelezettségének.

Az elsőfokú bíróság nem vizsgálta, hogy a perbeli készletek vonatkozásában a II.r. felperes és a szállítók között milyen megállapodások jöttek létre, a tulajdonjog átszállását miként rendezték. A konkrét jogviszonyok ismerete nélkül vont le következtetést a tulajdonjog átszállására a Ptk. 368. §. (1) bekezdésére utalással.

Kifejtette azt is, hogy amennyiben e tekintetben a tulajdonjog megszerzése mégis megállapítható lenne, úgy a kereset eredményességéhez azt is kellett volna bizonyítania a II.r. felperesnek, hogy a tulajdonjoga az igényérvényesítés során is fennállt. A beruházási és vagyonhasználati szerződés IV.8. pontja alapján ugyanakkor megállapítható, hogy a szerződés megszűnésekor, legkésőbb 2010. május 1-jén a II.r. felperes a készleteket köteles lett volna az önkormányzat részére kiadni. Ekként nem jogosult azok birtoklására, így a Ptk. 193. §. (1) bekezdése alapján sem léphet fel a III.r. alperessel szemben jogos birtokosként. Utalt arra is a III.r. alperes, hogy a készleteket nyitókészletként nyilvántartásba vette és a készletek ellenértékét a hivatkozott vagyonhasználati szerződés rendelkezésére figyelemmel az önkormányzat felé fennálló kötelezettségként tartja nyilván.

Kifogásolta a III.r. alperes, hogy a bíróság nem értékelte megfelelően, hogy a felperes kereseti kérelmeivel többszörösen kíván ugyanazon készletek ellenértékéhez jutni. A keresete 2. és 4. igénypontjaiban ugyanazon készletek ellenértékének megfizetésére tart igényt. A bíróságnak tisztáznia kellett volna a kereseti kérelmek egymáshoz való viszonyát. A két egymást kizáró igényt csak együttesen lett volna elbírálható, a részítéletnek a Pp. 213. §. (2) bekezdésében foglalt feltételei nem álltak fenn.

A III.r. alperes álláspontja szerint a felperes nem bizonyította a készletek értékét. A bíróság tévedett, mikor pusztán a leltár alapján megállapíthatónak tartotta a kár mértékét. Az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta, hogy a III.r. alperes kénytelen volt nagyarányú selejtezést végrehajtani. A készletek túlnyomó része semmilyen használati, forgalmi értéket nem képviselt. A készletek egy részét a III.r. alperes nem vitásan jogszerűen használta fel.

A bíróság a késedelmi kamat mértékét és fizetésének kezdő időpontját is tévesen határozta meg. A Ptk. 301/A §. rendelkezései ugyanis a 2002. évi XXXVI. törvénnyel kerültek beiktatásra, mégpedig a 2000/35/EK irányelvvel kapcsolatos jogharmonizációs kötelezettség alapján. Az irányelv pedig csak a kereskedelmi szerződésekre vonatkozik, nem érinti a fogyasztókkal kötött szerződéseket, továbbá az értékpapírokból, kártérítésből eredő kifizetéseket. Abban az esetben, amennyiben a másodfokú bíróság mégis a gazdálkodó szervezetek közötti kereskedelmi ügyletből származó kamat alkalmazását látná indokoltnak, úgy a kamatfizetés kezdő időpontját a Ptk. 301/A §. (3) bekezdésének megfelelően kellett volna meghatározni. A II.r. felperes számlát, vagy fizetési felszólítást nem küldött, így legfeljebb a keresetlevél kézbesítését követő 30 nap elteltével állhatna be a késedelmi kamatfizetési kötelezettsége.

Az V.r. alperes fellebbezése a részítélet hatályon kívül helyezésére, illetőleg annak megváltoztatására és a III. és V.r. alperes ellen 17.463.306,-Ft és járulékai iránt előterjesztett kereseti kérelem elutasítására irányult. Az irányadó kormányrendeletre hivatkozással kifejtette, hogy a leltárkészletet a katasztrófahelyzet után a tulajdonosnak kellett volna átadni. A III.r. alperes a készletek jelentős részét jogszerűen használta fel, másik részét pedig leselejtezte. A felhasználás ezen módjait az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe.

Amennyiben valóban jogos lenne a II.r. felperes követelése, úgy a teljes követelés összegéből le kellene vonni a III.r. alperes által felhasznált, leselejtezett készletmennyiség értékét.

A kormányrendelet idézett rendelkezése szerint a zárlat feloldása után a megmaradt készleteket a tulajdonosnak kell kiadni. A II.r. felperes pedig nem igazolta a tulajdonosi minőségét. Az ítéletben foglaltakkal szemben van jelentősége annak, hogy a II.r. felperes megfizette-e a készletek árát.

A bíróság a kereseti kérelemtől eltérő jogcímen adott helyt a II.r. felperes kereseti kérelmének, ezzel az alperesi oldal hátrányára a felperest előnyösebb helyzetbe hozta, hiszen olyan jogcímen kötelezte a III.r. alperest, amely jogcímen nem is volt a II.r. felperesnek követelése.

Amennyiben a bíróság részítélet hozott, úgy a teljes 2. igénypont szerinti kereset felől döntést kellett volna hoznia. Arról a részéről is, amelyben a II.r. felperes az V.r. alperessel szemben érvényesített követelést. A bíróságnak egyidejűleg az V.r. alperessel szemben előterjesztett ugyanezen készletekkel kapcsolatos kereseti kérelmet el kellett volna utasítania. A felperes keresetének egyes igénypontjai több helyen átfedik egymást. Az elsőfokú bíróság idő előtt hozta meg a sérelmezett részítéletet, mivel annak perjogi feltételei nem álltak fenn.

A II.r. felperes fellebbezési ellenkérelmében mindenekelőtt az V.r. alperes fellebbezésének hivatalbóli elutasítását kérte. Utalt arra, hogy a részítélettel elbírált kereseti kérelem tekintetében az V.r. alperes nem fél. Olyan határozat ellen irányul a fellebbezése, amely reá nézve rendelkezést nem tartalmaz. Mindemellett az V. és III.r. alperes között a Pp. 51. §. a.) pont szerint pertársaság sem áll fenn. Nincs az V.r. alperesnek a fellebbezéshez fűződő Pp. 3. §.(1) bekezdése szerinti jogi érdeke. Utalt arra is, hogy az az V.r. alperesi fellebbezési kérelem, hogy az ítélet megváltoztatásával az ítélőtábla a II.r. felperes keresetét a III. és V.r. alperessel szemben egyaránt utasítsa el, nem teljesíthető, hisz az elsőfokú bíróság csak a III.r. alperessel szemben előterjesztett keresetet bírálta el.

Érdemben az elsőfokú ítélet helybenhagyását és a III. és V.r. alperesek perköltségben való marasztalását kérte.

Utalt arra, hogy az ÁNTSZ szóban forgó határozata a II.r. felperes vagyonát vette zár alá és ennek igénybevételére jogosította fel a III.r. alperest. Az ÁNTSZ jogutódjaként a megyei kormányhivatal (népegészségügyi szakigazgatási szerve) intézeti leltárösszesítője szintén a II.r. felperes igénybe vett vagyonáról szól, a III.r. alperes a regionális intézet felé akként nyilatkozik, hogy az ott feltüntetett készlet a II.r. felperes vagyona. Helytállóan állapította meg a bíróság, hogy a vételár megfizetése nem feltétele a tulajdonjog átszállásának (Ptk. 117. §. (2) bekezdés). Mindemellett bizonyítás nyert a II.r. felperes tulajdonjoga is, a készlet a III.r. alperes által elismerten a II.r. felperes vagyonába tartozott, a közigazgatási határozat alapján a III.r. alperes eleve csak a II.r. felperes vagyonát vehette igénybe.

A bíróság az átvett és ki nem adott készletek értékére feltárta a tényállást. Sem a III.r., sem az V.r. alperes nem tárt a bíróság elé a felhasznált készletek értékére vonatkozó bizonyítékot, nem tett bizonyítási indítványt, csupán ugyanazon leltárösszesítőt csatolták, mint a II.r. felperes, így azok értékét a felek egyezően adták elő. A III.r. alperes a készleteket ugyanazon

értéken vette nyilvántartásba főkönyvében és nyitóadatként éves beszámolójában, ezzel szemben bizonyítást a III.r. alperes nem ajánlott fel.

A selejtezésre is megalapozatlanul hivatkoznak, a csatolt okiratok tanúsága szerint selejtezésre azt követően került sor, hogy a készletet a III.r. alperesnek már ki kellett volna adnia a II.r. felperes részére. Mindemellett a III.r. alperes az átvett és selejtezett készlet részbeni azonosságát sem igazolta. Emellett sem a regionális intézet határozata, sem a jogszabályok nem jogosítják fel a III.r.alperest a selejtezésre. A több mint egy évvel későbbi selejtezés nem alkalmas a bizonyított érték összezszerűségének kétségessé tételére, mert a selejtezett anyagok készlettel való azonossága sem nyert igazolást.

Utalt arra is, hogy a felhasználás csak a tulajdonosnak való kiadás alól mentesít, a III.r. alperes pedig azt sem bizonyította, hogy van olyan készlet, amelyet a felhasználás miatt nem volt köteles kiadni. Az elszámolásra a katasztrófahelyzet ideje alatti felhasználás tekintetében is köteles. A pénzübeni megtérítési kötelezettségét támasztja alá az Eütv. 230. §. (5) bekezdése is.

A zárlatot visszavonó határozat napján a teljes átvett készlet kiadására volt köteles a III.r. alperes, ekkortól tehát jogalap nélkül birtokolta azt.

Az V.r. alperesnek a bizonyítás körében tett hivatkozása megalapozatlan, figyelemmel a Pp. 386/A §. (1) bekezdésére és a 386/J §-ára.

Az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy a Ptk. 193. §. (1) bekezdése szerint a III.r. alperes jogalap nélküli birtokosként a dolgot a birtoklásra jogosult II.r. felperesnek köteles kiadni. A II.r. felperes vagyonát vette a III.r. alperes birtokba. A Ptk. 188. §. (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság a II.r. felperes tulajdonjától függetlenül megalapozottan adott helyt az elbírált kereseti kérelemnek.

A II.r. felperes a Fővárosi Törvényszék jogerős ítéletére hivatkozással utalt arra is, hogy nem volt katasztrófahelyzet, tehát a katasztrófahelyzetre irányadó egészségügyi jogszabályokra ítélet nem alapítható. Nincs olyan határozat, amely a III.r. alperes birtoklásának jogalapját megteremtené.

A fellebbezési ellenkérelem szerint a beruházási és vagyonhasználati szerződés a II.r. felperes és jogutódlás folytán az V.r. alperes jogviszonyát, a IV.6. pont a jogviszony megszűnése esetén a szerződő felek közötti elszámolást szabályozza. A III.r. alperes nem szerződő fél, a II.r. felperes nem rendelkezett másként, ezért nem volt olyan jognyilatkozat, vagy jogszabály, amely a III.r. alperest arra jogosította volna fel, hogy a vagyont ne adja ki, vagy azt a II.r. alperesnek vagy másnak adja ki.

Helytálló az elsőfokú bíróság azon álláspontja is, hogy a szerződés IV.8. pontja elszámolási kötelezettséget ír elő, tehát a II.r. felperes a II.r. alperes részére a készletet csak ellenérték fejében lett volna köteles kiadni. A jogalap nélküli birtokos III.r. alperes jogszabályi rendelkezés, vagy felhatalmazás hiányában kifogásként sem hivatkozhat a dolog birtoklására jogosulttal szemben harmadik személy esetleges követelésére, harmadik személy más jogviszonyból eredő birtok- vagy tulajdoni igényére.

Álláspontja szerint a részítelet hozatalának fennálltak az eljárásjogi feltételei. A II.r. felperes keresetének igénypontjai nincsenek átfedésben.

Megalapozatlan a III.r. alperes kamatmértékkel kapcsolatos fellebbezése, a III.r. alperes gazdálkodó szervezet, a Ptk. 301/A §. (2) bekezdés rendelkezései az alkalmazandóak.

Helytállóan állapította meg a kamatfizetési kötelezettség kezdő napjaként az elsőfokú bíróság a jogalap nélküli birtoklás első napját is.

Mivel a II.r. felperes az V.r. alperessel szemben a keresetét vagylagosan, eshetőlegesen és másodlagosan terjesztette elő és az elsődlegesen előterjesztett kérelemnek a bíróság helyt adott, ezért nincs olyan kereseti kérelem az V.r. alperessel szemben a készletek tekintetében, amelyet el kellett volna bírálni, illetőleg el kellett volna utasítani.

A kereseti kérelemhez való kötöttség nem jelenti a jogcímhez való kötöttséget.

A II.r. felperes álláspontja szerint egyébként a jogalap nélküli gazdagodás, illetőleg a kártérítés szabályai szerint is megalapozott lenne az elbírált keresete.

Az ítéletábrlának a másodfokú eljárás során mindenekelőtt az V.r. alperes fellebbezési joga kérdésében kellett állást foglalnia. A Pp. 233. §. (1) bekezdésének második fordulata értelmében az elsőfokú bíróság határozata ellen fellebbezéssel élhet a fél, a beavatkozó, végül az, akire a határozat rendelkezést tartalmaz, a rendelkezés reá vonatkozó része ellen. A jogszabályi rendelkezés szövegének elsődleges nyelvtani értelmezése útján az állapítható meg, hogy a fellebbezési jogosultság korlátját a törvény csupán az úgynevezett egyéb érdekelt tekintetében mondja ki (akire a határozat rendelkezést tartalmaz ugyan, de se nem fél, se nem beavatkozó), ő kizárólag a rendelkezés reá vonatkozó része ellen élhet fellebbezéssel. Erre figyelemmel elterjedt az az eljárásjogi álláspont, hogy korlátozó rendelkezés hiányában pertársaság esetén a felek bármelyike jogosult külön-külön, a többiekől függetlenül és önállóan fellebbezésre. Az ítéletábrla megítélése szerint ezen értelmezés a Pp. 51. §. b.) és c.) pontja szerinti pertársakra vonatkoztatva nyilvánvalóan megalapozatlan, hisz a Pp. 53. §. (1) bekezdés értelmében az ilyen pertársaság esetében egyik pertárs cselekménye, vagy mulasztása sem szolgálhat a többi pertárs előnyére, vagy hátrányára. Mindebből az következik, hogy az 51. §. b.) vagy c.) pontja alá eső pertársak csak a saját előnyükre szolgáló fellebbezéssel élhetnek, tehát azon ítéleti rendelkezésekkel szemben illeti meg a fellebbezési jog őket, amely személyi állapotukra, illetve jogukra, vagy kötelezettségükre kihatással van, azt közvetlenül, vagy legalább közvetve érinti. Abban a kérdésben, hogy miben megnyilvánuló közvetett érdekeltség alkalmas a fellebbezési jog megalapozására, az adott eset egyedi körülményeit a maguk összességében értékelve kell állást foglalni.

A perbeli esetben a II.r. felperes legutóbb módosított kereseti kérelme (93. számú irat 6. oldal (1) bekezdés) - arra az esetre, ha a részítélettel elbírált követelés tekintetében a bíróság a III.r. alperessel szemben nem adna helyt a keresetnek - az V.r. alperesnek 17.463.306,-Ft és ezen összeg 2010. május 1-jétől járó késedelmi kamatai megfizetésére kötelezésére irányul,. A III. és V.r. alperesekkel szemben az érintett körben előterjesztett kereseti kérelmek egymással való viszonya megteremti az V.r. alperes számára a fellebbezési joghoz szükséges érdekeltséget, erre figyelemmel a fellebbezés hivatalbóli elutasítására irányuló II.r. felperesi álláspont nem megalapozott.

A fentiekre figyelemmel az ítéletábrla mind a III.r., mind pedig az V.r. alperes fellebbezését érdemben vizsgálta és megállapította, hogy a részítélet hatályon kívül helyezése iránti fellebbezési kérelmek nem alaposak, ugyanakkor a részítélettel elbírált kereseti kérelem elutasítására irányuló fellebbezési kérelmek megalapozottak.

Az elsőfokú bíróság (a zár alá vett leltárkészlet értékeként) a III.r. alperessel szemben 17.463.306,-Ft és ennek 2010. május 1-jétől járó késedelmi kamata megfizetése iránt előterjesztett III.r. alperessel szembeni kereseti kérelmet végleg elbírálta, megállapítva, hogy ebben a vonatkozásban további tárgyalásra nincs szükség. Ebben a tekintetben a részítélet meghozatalának - szemben a III. és az V.r. alperes fellebbezési álláspontjával - fennálltak a Pp. 213. §. (2) bekezdésében foglalt feltételei.

A II.r. felperes helyesen utalt fellebbezési ellenkérelmében arra is, hogy az elsőfokú bíróság az V.r. alperessel szemben eshetőlegesen előterjesztett kereseti kérelmet nem bírálta el, így ezen kereseti kérelem érdemi elbírálására és ennek megfelelően, az V.r. alperes fellebbezésében foglaltak szerint ezen kereseti kérelemnek az ítélet megváltoztatásával való elutasítására a másodfokú bíróságnak eljárásjogi lehetősége nem volt.

A másodfokú eljárás tárgyát kizárólag a III.r. alperessel szemben előterjesztett kereseti kérelmet elbíráló részítéleti rendelkezés felülvizsgálata képezte. Ennek során az ítéletábra megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a szükséges bizonyítást lefolytatta, azok megfelelő mérlegelésével helyes tényállást állapított meg, ugyanakkor téves jogi álláspontjára tekintettel döntése sem helytálló. Az elsőfokú ítéletben felhívott egészségügyi tárgyú jogszabályi rendelkezések, továbbá a hivatkozott közigazgatási határozatok az irányú rendelkezéseket tartalmazzák, hogy a katasztrófhelyzet megszűntével a korábban zárolt és a gyógyintézetet ideiglenes működtető által igénybe vett leltárkészletet a katasztrófhelyzet megszűnése után kinek a részére kell átadni.

Az elsőfokú bíróság is lényegében - a Ptk. 188. §. (2) bekezdése és a Ptk. 193. §. (1) bekezdése alapján - abban foglalt állást, hogy a katasztrófhelyzet megszűnésével a II.r. felperes kivel szemben követelhetette volna a készletek kiadását. A részítélettel elbírált kereseti kérelem alapját képező jogvita tárgya azonban nem ez volt. A II.r. felperes a készletek kiadása iránt kereseti kérelmet nem terjesztett elő, hanem csupán az értékének elszámolására tartott igényt.

Ebben a kérdésben az önkormányzat (az V.r. alperes jogelődje), valamint a IV.r. alperes, továbbá az I-II.r. felperések között 2006. november 14. napján létrejött beruházási és vagyonhasználati szerződés irányadó rendelkezései alapján kell és lehet állást foglalni. E szerződés szabályozza ugyanis egyrészt az önkormányzat által a II.r. felperesnek használatba adott ingóságok, valamint a II.r. felperes által beszerzett és használatba vett új ingóságok tulajdonjogát, másrészt pedig annak a részletkérdéseit is, hogy az ellátási és ennek következtében a vagyonhasználati szerződés megszűnésekor mi lesz ezen ingóságok sorsa, milyen átadási és elszámolási kötelezettség terheli e körben a szerződő feleket..

A szerződés III/1. pontjának (2) bekezdése akként rendelkezik, hogy a használatba adott ingóságok továbbra is az önkormányzat tulajdonában maradnak, a 2. pont (3) bekezdése ugyanakkor kimondja, hogy a II.r. felperes által beszerzett és használatba vett új ingóságok az ő tulajdonába kerülnek. A jogvitával érintett leltározott ingóságok ilyen, tehát a II.r. felperes által beszerzett új ingóságoknak minősülnek. Ezt - amellett, hogy a felek sem vitatják - alátámasztja az ingóságok jellege, továbbá az az alperesi hivatkozás is, amely az ingóságok szállítói felé fennálló II.r. felperesi tartozásokkal kapcsolatos. Ezzel ellentétes következtetésre alapot adó peradatokat az alperesek nem igazoltak és a bizonyítás tekintetében az elsőfokú bíróságot sem terheli mulasztás, hisz a Pp. 386/J §-a értelmében e tekintetben nem terhelte kioktatási kötelezettség.

A leltárkészletet kitevő ingóságok a zár alá vétel időpontjában a II.r. felperes birtokában voltak, azokat tőle foglalták le, erre figyelemmel nem helytálló az az alperesi fellebbezési érvelés, hogy a II.r. felperesnek kellett volna bizonyítania, hogy ő az ingóságok tulajdonosa. A birtokállapot és az új beszerzési ingóságok tulajdonjogára irányuló szerződéses rendelkezés alapján a részítélettel elbírált kereseti kérelem eldöntése során abból az alaphelyzetből kell kiindulni, hogy a leltárkészlet a II.r. felperes tulajdonát képezte.

A beruházási és vagyonhasználati megállapodás IV/6. pontja a szerződés megszűnése esetére a szerződő felek között elszámolási kötelezettséget ír elő azzal a tartalommal, hogy akár az önkormányzat, akár pedig a II.r. felperes szerződésszegésére visszavezethető a szerződés megszűnése, a szerződés hatálya alatt vásárolt, a leltárban lévő egészségügyi és egyéb - a fentebb kifejtettek szerint a II.r. felperes tulajdonát képező - ingóságokat a szerződésben meghatározott (a IV/6/a. pontj szerint beszerzési, míg a b.) pontja szerint könyv szerinti) értéken a II.r. felperes köteles az önkormányzatnak átadni, az önkormányzat pedig köteles a meghatározott értéket megfizetni.

A szerződés IV/8. pontja a felek érdekkörén kívül eső bármely egyéb megszűnési ok esetére szintén akként rendelkezik, hogy a fel nem használt készleteket a II.r. felperestől az önkormányzat veszi át a megfelelő (ez esetben beszerzési) ár megfizetése ellenében. A szerződés megszűnésének mikéntjétől függetlenül tehát megállapítható, hogy az érintett készleteket a II.r. felperes a szerződésben írt határidőn belül az önkormányzatnak lett volna köteles kiadni, míg az önkormányzat azok ellenértékét lett volna köteles a II.r. felperesnek megfizetni.

A zár alá vett készletek annak a III.r. alperesnek a birtokában kerültek és a katasztrófahelyzet megszűntével a birtokában is maradtak, akivel az önkormányzat az intézmény további működtetésére szerződést kötött, és akire azokat a 2010. május 7-én létrejött (a peradatoknál 67. sorszám alatt fellelhető) vagyonkezelői szerződés 2. és 5. pontjának megfelelően bízta. Ezzel a II.r. felperes részéről ténylegesen megvalósult a szerződésben vállalt, az önkormányzat javára történő birtokba adás, közömbös, hogy ez szándéka szerint, avagy azzal ellentétesen következett be. Az önkormányzat részéről történő birtokba kerülés ténye nem vitatható, hiszen az ingóságok közvetlenül az önkormányzat akaratának megfelelően kerültek a III.r. alperes birtokába.

Mivel a szerződésben vállalt kötelezettségek egyik oldalról teljesedésbe mentek, ez kiváltja a másik fél teljesítési kötelezettségét is: nevezetesen a II.r. felperes elszámolási igényét a beruházási és vagyonhasználati szerződés hivatkozott rendelkezései szerint. A fentebb kifejtettek szerint azonban az elszámolási kötelezettség alanya (kötelezett oldal) nem a más javára birtokló III.r. alperes, hanem a megállapodásban részes és a birtokba adással a tulajdonjogot megszerző másik fél (annak jogutódja). Az igény ezért a III.r. alperessel szemben nem megalapozott.

Az elsőfokú bíróság téves jogi álláspontja folytán marasztalta a III.r. alperest a II.r. felperes javára a készletek ellenértéke és annak kamatai tekintetében. Erre figyelemmel az ítéletábra a részítéletet a Pp. 253. §. (2) bekezdése alapján megváltoztatta és a III.r. alperessel szemben e tekintetben a készletek ellenértéke iránt előterjesztett kereseti kérelmet elutasította. Utal arra is az ítéletábra, hogy a fentebb kifejtettek szerint a készletek ellenértéke iránt a III.r. alperessel szemben előterjesztett kereseti kérelem a II.r. felperes által megjelölt egyéb

jogcímen - a jogalap nélküli gazdagodás és a kártérítés szabályai szerint - sem lehet megalapozott, az igény ugyanis a szerződéses rendelkezéseknek megfelelően más jogcímen és más kötelezettel szemben érvényesíthető.

A másodfokú bíróság a fentebb kifejtett jogi álláspontjára, tehát az elbírált kereset jogalapjának hiányára figyelemmel a továbbiakban, mint sürgősséget mellőzte a fellebbezésekben és a fellebbezési ellenkérelemben kifejtett, a leltárkészlet értékével, a késedelmi kamat mértékével és esedékességével kapcsolatban kifejtett ellentétes tartalmú jogi álláspontok érdemi felülbírálatát.

Az ítélet tábla a Legfelsőbb Bíróság PK.154. számú állásfoglalásában, valamint a 4/2009. (XII.14.) PK véleményének 1. pontjában foglaltakra figyelemmel a III. és V.r. alperes fellebbezése folytán feljegyzett fellebbezési illeték, továbbá a másodfokú eljárás során felmerülő ügyvédi munkadíjból álló perköltség tekintetében a határozathozatalt mellőzte, úgy ítélte meg, hogy a II.r. felperesnek a III. és V.r. alperessel szemben érvényesített egyéb - a részítélettel el nem bíralt - követeléseire figyelemmel a perköltségnek a Pp. 75. §-ában meghatározott minden elemére kiterjedő döntésre nem volt lehetőség.

Győr, 2013. január 30. napján

Dr. Zámbó Tamás sk.
a tanács elnöke

. Maurer Ádám sk.. Sarmon Hedvig sk.
előadó bíró bíró

A kiadmány hitelül:
Kiadó:

Az ügy tömör összefoglalása:

A szerződés megszűnésével kapcsolatos elszámolásra elsődlegesen a felek ezirányú szerződéses rendelkezései az irányadóak.

Alkalmazott jogszabályok: 1959. évi IV. törvény 198. §., 200. §.